

Vergaderjaar 2016–2017

30 180**Conferentie van Voorzitters van de parlementen van de Europese Unie****R/ Nr. 29****VERSLAG VAN EEN CONFERENTIE**

Vastgesteld op 31 maart 2017

Op 20 en 21 februari 2017 vond in Bratislava een conferentie plaats van de Griffiers van parlementen van de Europese Unie (hierna «de Griffiersconferentie»), georganiseerd door het Slowaakse parlement. Deze Griffiersconferentie diende ter voorbereiding op de EU-Voorzittersconferentie van 23–24 april 2017, eveneens in Bratislava.

Aan de Griffiersconferentie nam vanuit de Eerste Kamer de Griffier, de heer Hamilton deel. Vanuit de Tweede Kamer werd deelgenomen door de heer Heida, Directeur Constitutioneel Proces, die de Griffier van de Tweede Kamer verving. De delegatie werd begeleid door de waarnemend griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer, mevrouw Timmer.

De delegatie brengt als volgt verslag uit.

Inleiding

De bijeenkomst werd geopend door de gastheer, de heer Guspan, griffier van het Slowaakse parlement en tevens voorzitter van de bijeenkomst. Deze gaf het woord aan de Voorzitter van het parlement van Slowakije, de heer Danko, die de behaalde resultaten tijdens het Slowaaks EU-voorzitterschap toelichtte, waaronder het werk inzake o.a. de energie unie, versterking van de sociale dimensie, de economische en monetaire unie, het TTIP handelsverdrag, globalisering en migratie. Ook ging hij in op de evenementen die tijdens het Slowaakse voorzitterschap hebben plaatsgevonden. Vervolgens deelde heer Guspan de ervaringen van de parlementaire dimensie van het Slowaaks EU-voorzitterschap, de voorbereidingen en de uitkomsten ervan. Hij dankte Nederland en Malta voor de goede samenwerking in trio-verband en onderstreepte het belang van het tekenen van de gezamenlijke samenwerkingsverklaring van de drie opeenvolgende parlementaire EU-voorzitterschappen.

Agenda van de Voorzittersconferentie, 23–24 april 2017

De agenda van de Voorzittersconferentie van 23–24 april bevat twee onderdelen. Het eerste onderdeel betreft de toekomst van de EU als wereldspeler in de context van de huidige wereldwijde veranderingen en de rol van nationale parlementen daarbij, en zal gaan over de uitdagingen waar de EU momenteel voor staat, zoals economische disbalans, schuldencrisis, jeugdwerkloosheid, migratiecrisis en de politieke turbulentie aan de oostgrens van de EU. Het tweede onderdeel is gericht op het aangaan van een discussie over manieren waarop burgers dichterbij de parlementaire agenda gebracht kunnen worden in deze moderne tijd. Hierbij kunnen ervaringen en goede praktijken gedeeld worden, met name gericht op transparantiestrategieën, het gebruik van nieuwe digitale technologie, burgerschapsprogramma's en projecten.

Tijdens de discussie merkte de heer Risse, griffier van de Duitse Bundestag, op dat het belangrijk is om een plaats in te ruimen voor de discussie rondom Europol en de op te richten gezamenlijke parlementaire controlegroep. Deze controlegroep begint immers al op 1 mei, en behandeling tijdens de Voorzittersconferentie zou tot betere zichtbaarheid leiden. De heer Athanasiou, griffier van het Griekse parlement, benadrukte het belang van de tweede sessie omdat Griekenland onlangs een programma heeft gelanceerd om de betrokkenheid van burgers te verbeteren. De Voorzitter van het Griekse parlement zou één van de sprekers tijdens deze sessie kunnen zijn. De heer Mårtensson, plaatsvervangend Griffier van het Zweedse parlement, was van mening dat de agenda nog wat mager was, gezien de nadruk op onderlinge praktische samenwerking door het Zweedse parlement. Hij stelde voor om het beter benutten van IPEX te agenderen. De heer Hamilton, griffier van de Eerste Kamer, daarentegen, vond de agenda juist te ambitieus gezien de beperkte tijd. Hij benadrukte het nut van achtergronddocumenten ter voorbereiding ervan en deelde de mening van de heer Risse dat ruimte gegeven moet worden aan het bespreken van de gezamenlijke parlementaire controlegroep inzake Europol. Daarnaast was hij van mening dat ook ruimte gegeven moet worden aan het Maltese EU-voorzitterschap om de tussentijdse resultaten te presenteren. De vertegenwoordiger van de Italiaanse senaat, mevrouw Gianani, stelde voor dat de Voorzitter van de Italiaanse senaat, de heer Grasso, spreker kan zijn tijdens sessie 1 gezien zijn ervaringen om de maffia te bestrijden als openbaar aanklager. De heer Visca, vertegenwoordiger van het Italiaanse Huis van afgevaardigden, gaf de suggestie mee om diens Voorzitter, mevrouw Boldrini, als rapporteur van de sessie op te voeren tijdens sessie 1 en om deze sessie te focussen op grote uitdagingen in de EU. De heer Guspan concludeerde dat zaken rondom Europol tijdens de afsluitingssessie aan de orde kunnen komen, dat de onderwerpen beperkt zullen blijven tot de besproken twee sessies en dat de Maltese Voorzitter ruimte krijgt voor het presenteren van tussentijdse resultaten van het Maltese EU-voorzitterschap.

De Griffier van het Maltese parlement, de heer Scicluna, presenteerde vervolgens de parlementaire dimensie van het Maltese EU-voorzitterschap, waarbij – in navolging van het Nederlandse voorbeeld vorig jaar – ook een filmpje getoond werd over het EU-voorzitterschap. Aan de orde kwamen de Maltese prioriteiten – waaronder migratie, de één geworden Europese markt, het terugbrengen van de roamingkosten, de inclusieve maatschappij, het tegengaan van geweld tegen vrouwen – en de zes geplande interparlementaire conferenties. Om burgers zoveel mogelijk te betrekken gebruikt Malta een website, de parlementaire tv en, geïnspireerd op Nederlands voorbeeld, een app waarop alle informatie gevonden kan worden.

IPEX

Mevrouw Barra, plaatsvervangend Griffier van het Luxemburgse parlement, die het voorzitterschap van het IPEX bestuur op zich heeft genomen afgelopen jaar, gaf een toelichting op het jaarrapport, het verslag van het werk rondom IPEX in 2016, de IPEX-conclusies en de digitale strategie. De Luxemburgse prioriteiten tijdens hun voorzitterschap waren het opstellen van een handboek, het produceren van een informatiefolder ter verspreiding onder nationale parlementen en het afronden van de digitale strategie, een middellange termijn strategie. Ook gaf zij informatie over de nieuwe samenstelling van het bestuur, waarvan het Slowaakse parlement het voorzitterschap zal overnemen. Over de financiering van de gezamenlijke informatiespecialist werd aangegeven dat hiertoe een brief aan alle parlementen gestuurd is en dat er 36 bevestigingen ontvangen zijn.

De Zweedse plaatsvervangend griffier, de heer Mårtensson, nomineerde vervolgens een Zweedse deelnemer aan het IPEX bestuur. Hij had de conceptteksten liever eerder gezien maar is akkoord met de teksten. Mevrouw Zore Tavcar, Griffier van het Sloveense parlement, steunt de digitale strategie maar benadrukt het nut van de folder, die in het Sloveens vertaald zal worden en nieuwe leden of medewerkers goed op de hoogte brengt van EU-zaken. De heer Visca, vertegenwoordiger van het Italiaanse Huis van afgevaardigden, dankt het Luxemburgse voorzitterschap van IPEX en de informatiespecialist Calin Racoti. Volgens de heer Visca moet bekeken worden hoe IPEX inhoudelijk verbeterd kan worden en wat er in IPEX gezet kan worden. Het jaarrapport en de IPEX conclusies zijn zonder wijzigingen akkoord bevonden, het IPEX bestuur is vastgesteld en de digitale agenda is formeel aangenomen. De heer Guspan dankt het Luxemburgse voorzitterschap van IPEX.

Concept voorstel voor de gezamenlijke parlementaire controle-groep inzake Europol

Tijdens dit agendapunt werd een presentatie gegeven door mevrouw Siposova, parlementair vertegenwoordiger van het Slowaakse parlement in Brussel. Zij ging in op de voortgang van de voorbereidende werkgroep, die onder andere een vragenlijst had toegestuurd aan nationale parlementen over de vorm van de in te richten parlementaire controlegroep (JPSG), de besprekingen in de LIBE-commissie van het Europees Parlement en de toezending van conceptdocumenten, waarop amendementen konden worden ingediend. Er zijn vanuit vier parlementen/kamers amendementen ingediend (Duitse Bundestag en Bundesrat, de Poolse Sejm en het parlement van Cyprus), daarnaast hebben enkele parlementen waaronder die uit Denemarken, Noorwegen, de Franse Assemblée Nationale, de House of Lords uit het VK en beide Nederlandse kamers hun positie aangegeven ten aanzien van de concept tekst. Verreweg de meerderheid was akkoord met de concepttekst. De werkgroep zal nu in bilateraal contact met de vier parlementen die amendementen indienden bezien wat de zorgen zijn en op welke wijze zij in overeenstemming gebracht kunnen worden met de meerderheidspositie. Alle parlementen zullen tussentijds op de hoogte worden gehouden via hun parlementair vertegenwoordigers in Brussel.

De heer Risse, griffier van de Duitse Bundestag, gaf aan dat elk nationaal parlement in de JPSG vertegenwoordigd moet zijn met 4 leden. Dat zou de balans tussen de politieke groepen in Duitsland beter vertegenwoordigen. De lange termijn continuïteit zou gegarandeerd moeten worden door de leden aan te wijzen voor de duur van hun verkozen periode. Kamers moeten plaatsvervangers aanwijzen zodat parlementen volledig

aanwezig blijven. En bicamerale systemen mogen zelf weten hoe de afvaardiging verdeeld wordt over de Kamers. Een aparte, extra bijeenkomst moet ook mogelijk blijven dus de Bundestag wenst geen beperking op het aantal bijeenkomsten. Om te voorkomen dat het debatteren over procedurele zaken het echte werk van de groep belemmert stelt de heer Risse voor om deze zaken nu al in de conclusies van de Voorzittersconferentie op te nemen. Ook wenst hij dat de Voorzitters er ook echt over kunnen spreken tijdens Voorzittersconferentie. Mevrouw Kaczmarska, griffier van de Poolse Sejm, was van mening dat elk parlement 6 leden in de JPSG zou moeten kunnen hebben, dus 3 leden per kamer in een bicameraal stelsel.

Mevrouw Hérin, vertegenwoordiger van de Franse Assemblée Nationale, was akkoord met het concept voorstel. Voor wat betreft samenstelling steunde zij de heer Risse, d.w.z. 2 leden per bilaterale kamer (in totaal 4) en zij is voorstander van een secretariaat. Ook de heer Delivet, plv griffier Franse senaat, vindt dat de JPSG genoeg competenties moet hebben om zijn controle taak goed te kunnen uitvoeren, daarom is een ervaren secretariaat nodig, liefst uit bestaande netwerken samengesteld. De heer Hamilton, griffier van de Eerste Kamer, gaf aan het reeds eens te zijn met de concept tekst maar wil de discussie over deze procedurele zaken tijdens de Voorzittersconferentie vermijden en stelt daarom de compromistekst voor van «maximaal 4 leden». Hij gaf aan dat de meeste parlementen zullen willen volstaan met afvaardiging van twee leden, maar landen die een grotere delegatie wensen, zoals sommige grotere landen, kunnen dan met een iets grotere delegatie komen. Elk land zou hetzelfde aantal stemmen moeten hebben. De Zweedse plaatsvervangend griffier, de heer Mårtensson, kan met enige aarzeling instemmen met het voorstel. Hij twijfelde over het aantal leden en bijeenkomsten en wenste een kleine groep die kostenefficiënt zou zijn. De heer Hamlyn, plaatsvervangend Griffier van de House of Commons uit het VK wilde geen veranderingen in de concepttekst van de werkgroep, evenals de Tsjechische Griffier. Enkele andere Griffiers, waaronder de Sloveense en Oostenrijkse, steunden de compromistekst van de heer Hamilton. De Griffier van het parlement in Cyprus, mevrouw Annastasiadou, gaf aan dat de JPSG geen stemrecht zal hebben en was verder van mening dat de groep zelf de procedurele zaken zou moeten bespreken. Mevrouw Siposova dankte de delegaties voor de bijdragen en concludeerde dat na bilaterale gesprekken met de vier amendementsindieners de tekst aan de Voorzittersconferentie zal worden toegestuurd indien mogelijk.

Betrokkenheid van ambtelijke parlementaire aan ontwikkelings-samenwerking

Tijdens deze sessie werden doelen en praktische ervaringen uitgewisseld ten aanzien van ambtelijke ondersteuning van parlementen in ontwikkeling. De heer Guspan, Griffier van het Slowaakse parlement, gaf informatie over Slowaakse parlementaire ontwikkelingssamenwerking. Men is sinds 2004 in Montenegro actief en werkt daarbij samen met de NDI, een Amerikaanse organisatie. De ondersteuning is uitgebreid naar andere landen in de Westelijke Balkan en zelfs naar Irak en Libanon. Er zijn meer dan 40 evenementen voor meer dan 500 leden en parlementaire staf georganiseerd. De nadruk ligt daarbij op de rol van nationale parlementen in transitie naar democratie. De onderzoeksdiensten van het Slowaakse parlement hebben een nauwkeurige methodologie geformuleerd die verschillende vormen van maatwerk ondersteunt. Twinning projecten worden ook gebruikt. Twinning projecten moeten niet overdoen wat andere projecten al doen, daarom zou informatie beter gedeeld moeten worden onderling tussen parlementen, bijvoorbeeld via IPEX. Ook riep hij op tot niet-discriminatoire bepalingen in de Twinning voorwaarden, die nu

veel lidstaten uitsluiten. Betekenisvolle en langdurende impact is nodig in de ontvangende parlementen.

Ook de heer Mårtensson, plaatsvervangend Griffier van het Zweedse parlement, gaf een presentatie over de ervaringen in Zweden. Na 20 jaar heeft Zweden veel waardevolle ervaring die gedeeld kan worden. Het is goed om zo concreet en praktisch mogelijk te zijn: wat is het doel, wat zijn de verwachtingen van de ontvanger en van de aanbieder en hoe gaat dit vorm krijgen? Ook moet er aandacht zijn voor de cultuur in het ontvangende land. Het is nuttig om aan te sluiten bij buitenlandse hulpprogramma's van de EU en de mensen die daarvoor werken. Om te voorkomen dat men iedere keer opnieuw het wiel uitvindt maakt men in Zweden een overzicht van wat werkt en wat niet werkt. Als het werkt gebruiken we het programma opnieuw. In het Zweedse parlement werd een strategie ontwikkeld waarbij ook besloten werd welke landen deelnamen, met focus per jaar op een buurland van de bij EU (Moldavië in 2012, Georgië in 2013). Dit kostte veel tijd, geld en menskracht. Daarom is in 2014 besloten dat deze 1-jarige samenwerkingsprogramma's stopgezet zouden worden. Nu gebeurt het meer op ad-hoc basis. Enkele bezoeken zijn verder ontwikkeld als samenwerking (op stafniveau), bv met Albanië, over IT oplossingen en wijze van benutten van de bibliotheek onder andere. Tegenwoordig wordt dit alleen op initiatief van het ontvangende parlement georganiseerd. Zij komen naar Zweden, maar betalen zelf reis en verblijf, Zweden betaalt maaltijden en regelt ruimte en mensen. Ook de leden van de Riksdag ondernemen veel activiteiten.

De heer Risse, Griffier van de Duitse Bundestag, gaf aan vaak benaderd te worden voor het leveren van hulp en samenwerking, meer dan de Bundestag aankan. Daarom is er nu focus op een aantal onderwerpen en parlementen waarmee we nauwere samenwerking hebben. De IPU principes worden gevolgd: nationaal eigenaarschap door het ontvangende parlement. De informatie moet aansluiten bij wat het ontvangende land nodig heeft. De heer Risse raadde aan om dubbel werk te voorkomen, hoewel dit soms niet makkelijk is omdat vaak meerdere parlementen worden benaderd voor hulp, dit kan tot overdaad leiden. Bijvoorbeeld in landen van de Arabische lente, zoals Tunesië, bleek het lastig alle informatie te verwerken. Het is handig om ter plekke in het ontvangende land partners te hebben, bijvoorbeeld via ambassades of ontwikkelingsorganisaties ter plekke, zoals de Adenauer stichting.

Hierop deelden enkele andere Griffiers hun ervaringen ten aanzien van deze ontwikkelingssamenwerking. De heer Heida, vertegenwoordiger van de Tweede Kamer, gaf aan dat ook in Nederland vaak verzoeken ontvangen worden. Deze komen uit een grote verscheidenheid aan landen en zijn vaak ad hoc. Meestal vindt ondersteuning plaats in de vorm van presentaties of deelname aan seminars. Het is goed om hieraan mee te doen, en vaak leren wij er zelf ook nog iets van. De parlementaire capaciteitsbouw vanuit onze parlementen zou echter wel voordeel kunnen hebben bij het stroomlijnen van deze activiteiten. Het voorstel om IPEX te benutten zou heel nuttig kunnen zijn, het is immers goed om meer coördinatie te hebben, ook om overlap te voorkomen. Dit punt werd ondersteund door de heer Hamlyn, vertegenwoordiger van de House of Commons uit het VK. Hij gaf aan dat de samenwerking van het VK veelal in Commonwealth verband plaatsvindt, maar dat er veel modegrillen zijn van landen waar men zich op richt. Coördinatie zou daarom goed zijn, evenals beoordeling vooraf of het ontvangende land de hulp aan kan.

Ook het Europees Parlement neemt deel aan parlementaire ontwikkelings-samenwerking. De heer Welle, Griffier van het Europees Parlement, legde uit dat dit gebeurt vanuit het Directoraat Stimulering van Democratie,

gericht op vier pijlers: verkiezingswaarneming, pre-accessie steun met trainingsprogramma's, de Sakharov prijs ter ondersteuning van mensenrechtenactivisten en conflict bemiddeling, zoals bij mevrouw Timoshenko in Oekraïne is gebeurd.

Voor meer informatie over genoemde documenten tijdens de Griffiers- en Voorzittersconferentie kunt u www.ipex.eu raadplegen.

De Griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
G.J.A. Hamilton

De Directeur Constitutioneel Proces van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
H.P. Heida